

Jaqsynyń aty ólmeidi, álimniń haty ólmeidi

BUQAR JYRAY

JARSHYSY

№15
(1357)

18

sáýir 2020 jyl
апреля 2020 года

Buqar jyraý aýdandyq aptalyq gazeti Еженедельная газета Бухар-Жырауского района
Gazet 1939 jyldyr 12 sáýirinen bastap shygady Газета издается с 12 апреля 1939 года

Режим ЧП продлили до 1 мая в Казахстане

Президент Касым-Жомарт Токаев подписал указ о продлении чрезвычайного положения в Казахстане, передает Tengrinews.kz со ссылкой на сайт Акорды.

«Продлить действие чрезвычайного положения на всей территории Республики Казахстан, введенного Указом Президента Республики Казахстан от 15 марта 2020 года № 285 «О введении чрезвычайного положения в Республике Казахстан», до 07 часов 00 минут 1 мая 2020 года», — говорится в сообщении.

Ранее Токаев сообщал, что режим чрезвычайного положения придется продлить как минимум до конца апреля.

«Мы еще не прошли пик заболеваемости коронавирусом. Ситуацию с эпидемией упрощать нельзя. По этой причине поручаю продлить карантинный режим в столице, Алматы, Шымкенте и в соответствующих областях до

конца апреля. Понимаю, что это непопулярное решение, поскольку люди хотят выйти на улицы, восстановить нормальный, привычный распорядок жизни. Но другого выхода нет, кроме соблюдения карантина, самоизоляции. Это рекомендации отечественных и международных специалистов-вирусологов», — сказал Президент 10 апреля.

Тарифтер төмөндөді

Қарағанды облысы бойынша Табиги монополияларды реттеу жөніндегі департамент басшы Арман Өтегенов коммуналдық қызметтерді төмөндөтілген тарифтер бойынша кімдер төлей алғатынын айтып, Шахтинскідегі электр энергиясы үшін күрт өсіп кеткен шоттардың жағдайына түсініктеме берді.

Осы жылдың наурыз айында төтенше жағдай режимінен кейін, ел Президенті Қасым-Жомарт Токаев коммуналдық қызмет тарифтерін азайтуды тапсырды. Қарағанды облысында сәуірдің басынан бері оларды 5%-ға төмөндettі. Сүмен жабдықтау және су бұру, электр және жылу беру қызметтері арзандаған.

- Тарифтің төмөндеуі халық үшін ғана қолданылады. Заңды тұлғалар мен бюджеттік үйімдар қызметтердің бұрынғысынша төлейтін болады. Өнір азаматтары тарифті төмөндеу есебінен жалпы құны 160 млн теңге қаражаттың үнемдей алады деп күтілуде. 65 шаршы метрдің құрайтын бір пәтерде үнемдеу айына шамамен 600 теңгени құрайды, - деп хабарлады Арман Өтегенов.

Тариф төтенше жағдай режимі қолданылатын барлық кезеңге төмөндөтілді. Бұл ретте көрсетілетін қызметтің бераушілер төлемдердің мерзімін еткізіп алғаны үшін айыппұлдар мен есімпұлдарды есептемейтін болады. Ол сондай-ақ Шахтинск тұргындарының электр энергиясы үшін төлемі неліктен ұлғайғанын түсіндірді. Департамент басшысының айтуыша, бұл карантин енгізіліүне байланысты. Адамдар көп уақыттарын үйде өткізді және жиі электр құралдарын пайдаланады.

Егер коммуналдық қызметтерді алу мәселелеріне қатысты сұрақтар туындаса, қызмет көрсетушілерге немесе Табиги монополияларды реттеу департаментінің жедел желісіне қоңырау шалуға болады (8-7212) 42-67-00.

С 18 апреля бумажные справки с места работы будут недействительны

В Караганде, Абае, Сарани, Темиртау, Шахтинске, а также в населенных пунктах Бухар-Жырауского района: Доское, Уштобе, Кокпекты, Ботакаре, Г. Мустафина, Петровке с 00 часов 18 апреля 2020 года бумажные справки с места работы будут недействительными.

Пропускная система будет работать только в электронном виде и сформирована исключительно из тех предприятий, которым разрешено работать в период карантина.

В электронной базе вы должны быть, если: едете на работу на личном автомобиле, велосипеде, идёте на работу пешком, перемещаетесь по работе между районами города.

Подавать заявку должен только работодатель и

Массовое тестирование на коронавирус объявлено в Казахстане

В казахстанском Минздраве объявили о начинаяющемся массовом тестировании на коронавирус в стране. Это связано с тем, что наше государство входит в пик заболевания Covid-19 с числом заболевших, приближающимся к 1300.

Как ранее предсказывал министр Елжан Биртанов, вирусный пик в Казахстане наступит в конце апреля или в мае - число заболевших по прогнозам разного времени составит от 2000 до 3500.

Сегодня вице-министр Минздрава констатировала - Казахстан достигает пика эпидемии. По этой причине в стране объявлено массовое тестирование на Covid-19.

В числе приоритетных тестируемых - казахстанцы из группы риска. Это граждане, которые не прекращаютходить на работу во время эпидемии. Кроме медиков и полиции к ним относятся коммунальщики, КСК, продавцы продуктов, сотрудники закрытых учреждений, социальных центров и транспортных компаний. Теперь все пациенты в Казахстане будут считаться «потенциально зараженными» - это означает, что с какими бы жалобами человек ни обратился к медикам, его проверят на симптомы Covid-19.

Казахстанские врачи всех профилей должны будут работать в защитных костюмах. Каждый день в стране собираются тестировать по 10 000 человек - сейчас тестов проводят по 6 000 штук в день.

Напомним, сегодня мы уже сообщали, что продавцов из продуктовых магазинов в Казахстане будут проверять на коронавирус. В Минздраве сообщили, что на сегодня каждый 5-ый зараженный в Казахстане является медиком - из-за массового тестирования показатели заболеваемости врачей будут расти.

NUR.KZ

Снижены тарифы на коммуслуги

Предприятия, оказывающие коммунальные услуги, на период действия чрезвычайного положения снизили тарифы на коммунальные услуги.

Как известно, после введения в стране режима ЧП Президент страны К. Токаев поручил уменьшить тарифы на коммунальные услуги.

Исполняя протокольное поручение главы государства, с 1 апреля в Бухар-Жырауском районе снижены тарифы на электроэнергию, теплоснабжение, водоотведение, водоснабжения и по вывозу ТБО, сообщила и.о. руководителя отдела ЖКХ, ПТ и АД Бибигуль Изатова.

В частности, ТОО «Расчетный сервисный центр» снизил тариф на 5 процентов. С 1 апреля население будет платить 15,80 тенге за 1 кВт, вместо 16,59 тенге за кВт.

Услуги КГП «Ботакара су кожалығы» также подешевели на 5 процентов (в среднем с 55,58 тенге до 52,80 тенге за кубометр). К примеру, в поселке Ботакара потребители вместо 43,44 тенге за куб.м. будут платить 41,27 тенге за куб.м. в селах Ростовка, Солоники тариф снижен до 59,19 тенге за куб. м., а в селах Алгабас, Белагаш, Бухар жырау, Саратовка, Чкалово и Садовое на период карантина действует тариф 57,95 тенге за куб.м.

На 10 процентов снижены тарифы за услуги теплоснабжения, водоотведения и водоснабжения для жителей поселков Г.Мустафина и Кушокы. Здесь эти услуги предоставляет ТОО «Ботакара Жылу».

На период ЧП в поселке Кушокы будет действовать тариф за услуги теплоснабжения 90,51 тенге за кв.м. вместо 100,57 тенге за 1 кв.м., услуги водоотведения также обойдутся чуть дешевле – с 81,16 тенге до 73,04 тенге за куб.м. водоснабжения – с 80,10 тенге до 72,09 тенге за куб.м.

В п.Г.Мустафина тарифы на период карантина следующие: водоснабжение – 57,97 тенге за куб.м (прежний тариф составлял 64,41 тенге куб.м). водоотведение – 38,7 тенге за куб.м (вместо 43 тенге), а отопление с 186,06 тенге за кв.м подешевело до 167,44 за кв.м.

ТОО «Ботакара Жылу» также на 10 процентов снизило тариф на вывоз ТБО в поселках Ботакара, Г.Мустафина и Кушокы.

К слову сказать, как пояснил заместитель акима района С.Сатаев, снижение тарифов на коммунальные услуги распространяется только для населения.

Юридические лица, индивидуальные предприниматели, бюджетные организации будут платить по прежним тарифам, сказал С.Сатаев.

Сниженные тарифы будут действовать только на период режима чрезвычайного положения.

Для сведения, в Департаменте по регулированию естественных монополий по номеру: 8 (7212) 42-67-00 работает телефон «горячей линии», куда можно обратиться по вопросам предоставления коммунальных услуг.

А.ЖУМАКАЕВА

Денсаулық күзеті – Қырағылықпен атқарылуда

Елімізде жұқпалы аурудың өршуіне байланысты үлкен қалалар, Қарағанды қаласы, сонымен бірге біздің аудан орталығы, жекелеген кенттер мен ауылдар карантинге жабылған болатын. Сәуірдің 15-де Бұқар жырау аудандық «Нұр Отан» партиясы тәрагасының

бірінші орынбасары М.Нурланов, аудандық мәслихат аппаратының жетекшісі Е.Татищев, ауданымыздың белсененді азаматтары К.Ким, Ж.Мақышев, бұқаралық ақпарат өкілдері Қарқаралы, Баянауыл бағытына қатынайтын тас жолдағы постыға жұмыс сапарымен барған болатын.

Жұқпалы ауруды адамдар басқа жақтарға тасымалдамау үшін жасалған бастама бүгінде қызу жалғасын тапқан. Альстан қарағанда бұл жер әскери алаңға көбірек келеді. Ақшаңқан палатка, вагон, әскери көліктер, жолды жауып тұрған құрылғы – бәрі де бір қарағанда көнілде алдандаушылық туғызады. Алайда, жанына барсаң өз жерлестерінді көріп, олардың жасампаз қызметтеріне күе боласың. Осы жерде 12 сағаттан полиция қызметкерлері, солдаттар, әкімдік өкілі, медициналық қызметкер

дегі жалпы ахуалға қатысты сурақтарын қойды, жұмыстың үйімдастырылуында қандай кемшиліктер барын, нениң жетістіктінін, еңбекақының төленін жайында сұрап, білді.

Адам денсаулығына қатысты осы қүзеттегі жандар үшін вагон қойылып, ас ішетін жер жабдықталған, жарық тартылған, ішіне темір пеш қойылған. Көліктеге заразсыздандыру жасайтын арнағы қызметкерде өз жұмысына дайын. Келушілер постыны аралап, ондағы қойылған әрбір құрылғымен танысты.

қызмет атқарады.

Арнағы анықтамалары бар келіп иелері постыдан межелеген жерлерін бағытқа алып, өтіп жатыр. Полиция қызметкері оны тоқтатып, планшет арқылы базадан қарап және біреуі оны жазбаша түрде журналға құжаттары бойынша тіркеуде. Жұмыс өз тәртібімен, қатал түрде атқаралуда. Мұнда тұ-

ған әрбір қызметкер өзіне сеніп тапсырылған жұмысын тиянақтылықпен атқаруда. Осы күн ерекше сүйк болғанын айта кеткен жен болар. Солтүстіктен арқаны қаритын жел соғып, ағаштарды тербелтіп, жердің шаңын шығарып жатты. Алайда, біз мұндағы бір адамның жуіінен реніштің, тоңудың табын көрмейдік. Тәртіп күзеттінде тұрған олардың әрбір қи-

мылы, жүрісіне, айтқанына қарап, өзіміздің жан-жақты қорапты екенімізді сезіндік.

Медицина қызметкері Мәлдір Жұнісбекова, полиция қызметкерлері Аян Ермекбаев, Бекнұр Жұмакелді, Жарас Ақылбеков уақыттың қай сәтінде болмасын қырағылықтарын жогалтпай, міндеттерін мінсіз атқаруда. Марат Қуанышұлы О.Цыганковтан осы жер-

осы күні Ботақара кентіндегі әлеуметтік әлжуз топтардың отбасыларына азық-түлік себетін апарып, көмек қолын ұсыну жөніндегі жадынамалар бірнеше дүкен иелеріне тапсырылды.

**Қ.АХМЕТОВА
Д.Торжановтың суреттегіндегі: постығы сұхбат; жұмыс сәти; "Әлем" дүкенінде.**

Как карагандинцы встретят Пасху и Рамазан в условиях карантина

Приближаются великие праздники для верующих. Православные 19 апреля встретят Святую Пасху. 24 апреля начнётся ожидаемый всеми мусульманами Священный месяц Рамазан.

Как пройдут эти праздники в условиях карантина, рассказали на брифинге главный имам Карагандинской области Омирзак-какы Беккожа, епископ Карагандинский и Шахтинский Севастиан.

- Прежде всего я хотел бы поздравить всю мусульманскую общину и православных христиан нашего региона с наступающими праздниками Рамазаном и Пасхой. В этом году в связи с режимом ЧП и карантином предстоит их отметить вне традиций. Здоровье и жизнь граждан - главная ценность. Ради безопасности людей была ограничена деятельность религиозных объединений, - обратился к карагандинцам руководитель Управления по делам религии Дулат Халел.

Священнослужители назвали карантин правильной и своеувре-

менной мерой. И призвали прихожан с пониманием и терпением переносить вынужденные ограничения.

- К сожалению, сегодняшние дни огорчены охватившей весь мир пандемией коронавируса. Эта инфекция коснулась и нашего государства, нашего региона. Люди от этого претерпевают страдания. И мы все проходим через особые испытания. Господь поможет человеку преодолеть эти трудности, - сказал епископ Карагандинский и Шахтинский Севастиан, после чего поздравил всех православных с предстоящей Пасхой, а мусульман - со Священным месяцем Рамазаном.

В церквях проводятся пасхальные богослужения, но без участия прихожан. Службы транслируются в режиме онлайн на официальном Instagram-ка-

нале Карагандинской епархии - <https://www.instagram.com/karaganda.eparhia/>. На сайте епархии <https://eparhia.kz> размещена инструкция по подключению.

Главное богослужение в Вознесенском кафедральном соборе Алматы можно будет посмотреть в прямом эфире. В пасхальную ночь трансляцию проведет Первый канал Евразия.

Глава епархии призвал карагандинцев отметить Святую Пасху в узком семейном кругу, без приглашения друзей и большого числа родственников. И воздержаться от посещения кладбища в Родительский день. Помолиться за души усопших родных можно дома, а привести в порядок могилы позже, когда завершится карантин.

- Мы начинаем месяц Рамазан 24 апреля, а 23 апреля проводится вечерняя молитва таравих. Мы не можем молиться в мечети - в условиях карантина каждый из нас должен это делать у себя дома. Давайте примем на себя обязанность поститься в Рамазан. Ораза - это одна из пяти обязанностей мусульман в этот священный месяц, - обратился к

общине Омирзак-какы Беккожа.

- Если вы намерены провести ауышар, окажите финансовую помощь нуждающимся. Это будет самая большая награда. Но не ходите в гости и сами не приглашайте к себе. Соблюдайте карантин и не собирайтесь в общественных местах. Мы должны это делать, чтобы сохранить своё здоровье. И ещё очень важное в Рамазан - садака аль-фитр и закят. Но пока их размер не определён.

За три дня до начала Рамазана на брифинге расскажут о том, где и как можно будет их платить.

Главный имам области также рассказал, кому можно не держать пост. Согласно шариату, ораза является обязательной для здоровых мусульман. Болеющие или со слабым здоровьем, беременные, кормящие мамы, а также находящиеся в пути могут отложить пост на более поздний срок, пояснил Омирзак-какы Беккожа. И поздравил всех мусульман со священным месяцем, а православных христиан - с Пасхой.

Более 100 тысяч жителей Карагандинской области получили специальные социальные выплаты

Назначение социальной помощи в размере 42 500 тенге в связи с потерей дохода в период ЧП - один из актуальных вопросов для жителей Карагандинской области.

О том, кому положены эти деньги, рассказали заместитель акима области Абзал Нуkenov и руководитель Управления координации занятости и соцпрограмм Асем Джунусспекова. Они выступили в прямом эфире на площадке Sarygaza aqparat.

Всего в регионе заявления на назначение выплаты подали более 229 тысяч человек. Okolo 89 тысяч заявок отклонили по различным причинам. 102 тысячи человек уже получили по 42 500 тенге. Основное условие назначения этой помощи - наличие работы и дохода до ЧП и их потеря после введения чрезвычайного режима.

- Главная цель - помочь тем, кто остался без зарплаты из-за режима ЧП. К примеру, был вынужден приостановить предпринимательскую деятельность или же уйти в отпуск без содержания, - пояснил Абзал Нуkenов.

К тому же, если пенсионеры, инвалиды или другие получатели госпособия до режима ЧП трудились официально, а сейчас остались без работы, то им 42 500 тенге тоже будут выплачиваться. Помощь должна быть оказана тем, кто в ней действительно нуждается.

Желающим подать заявку на получение специальной выплаты в размере 42 500 тенге нужно успеть это сделать до 30 апреля.

Также получателям адресной социальной помощи, инвалидам всех групп и родителям, ухаживающим за детьми с ограниченными возможностями, положены продуктово-хозяйственные наборы. В некоторых случаях получателям на счета перечислят сумму, равную стоимости таких наборов. Эти выплаты уже в области получили более 16 тысяч человек. Всего же они положены более 76 тысячам.

При этом подавать заявление на получение набора указанного категориям граждан не нужно - списки формируются автоматически.

Асем Джунусспекова также пояснила, что те, кто получал адресную социальную помощь в первом квартале этого года, не должны лично обращаться в какие-либо органы, чтобы продлить своё заявление на получение пособия. Это будет сделано в автоматическом режиме. Те, кто решил впервые подать заявление на получение АСП, могут сделать это на сайте Электронного правительства egov.kz.

Вопросы о том, кому положены пособия и социальные выплаты, можно задать по номеру: (8-7212) 43-20-82. karaganda-region.gov.kz

Көктемдегі еңбек дүбірі

Көктем келді. Жер бетін жапқан қар көбесі сөгіліп, құстар ұшып келді. Биылғы жылғы көктем мен табиғат адамдарға қауіп тәндірмей, қар бір еріп, бір қатып, осының нәтижесінде тасқын судан аман қалып, алдағы уақытқа жоспар жасуға мүмкіншілік берді.

Әлемде, сонымен бірге елімізде төтенше жағдай орын алып, көптеген мекемелер мен үйлімдар қашықтықтан жұмыс жасауға көшкен. Алайда, агрономеркесіп еңбеккерлері үшін жерге дән сіңіру мен малын жаһылымға шығару бірнеші орындарға мәселе. Олар үшін бос уақыт, демалыс ешқашан болмаған.

Осыған орай біз Манаубек Ақтауловпен телефон арқылы хабарласқан болатын-

быз:

- 2016 жылдың аяғында Шешенқара ауылындағы өндірістік кооперативін тиісті жерімен бірге сатып алып, еңбек ете бастандық. Ол ӨК «Медет Агро» деп аталады. Директоры Жарас Маратбекұлы.

Жермен жұмыс жасау қажырлы еңбекті қажет етеді. Адам негұрлым жерге көп енбегін сіңірсе, жер-ананың да адамға берер пайдасы мол екені баршаға белгілі.

Жалпы иелігіміздегі жер көлемі 30 мың гектарға жуық. Қоспарымызда 400 гектардан

гектарға эспарцет сіңіру бар. Қазіргі таңда ұжымдағы 25 отбасымен алдағы науқан жөнин-

гізуді жоспарлаудамыз. Сонымен бірге жайылымдық жерлерді тиімді игеру де басты міндеттеріміздің бірі болып қала бермек, - дейді.

Жайылымдық алқапта симменталь тұқымды аналық бас жайылым, ұжым бір жұдырықтай жұмылып, сүт бағытында жұмыс істеуге бел шеше кірісер уақыт таяп қалды. Ал өндіріс кооперативінің алдағы таңдарға қойған мақсаты – иелігіне тағы да 200 бас мал әкеліп, оны балтап, күту, төлді аман сақтау арқылы басын көбейту.

«Еңбек етсөң ерінбей, тояды қарның тіленбей» демекші, еңбек адамы жермен жұмысын қызыдырыс, ауылдың да, қаланың да адамы тоқ болары анық.

Қ.АХМЕТОВА

Суретте: жаңадан салынған қойма.

аса бидай, 300 гектардан аса дегі кездесулер өткізіліп, арпа, 150 гектарға сенаж, 200 жұмысты барынша тиімді жүр-

Отопительный сезон продлен до 1 мая

Правда только для жителей многоэтажных жилых домов, чьи квартиры отапливаются модульными котельными в поселке Ботакара, Г.Мустафина и центральной котельной поселка Кушокы.

В поселке Ботакара это 5 многоквартирных домов по ул. Ауэзова, в поселке Г.Мустафина тепло будет подаваться в 22 дома, подключенных к модульной котельной. Кроме этого, до 30 апреля включительно будут отапливаться дома в поселке Кушокы. Об этом сообщил директор ТОО «Ботакара жылу» Бай-болат Аманжолов.

Для государственных учреждений и предприятий отопительный сезон завершился 15 апреля, а двумя неделями раньше, 1 апреля перестали топить клубы и школы, которые сразу после объявления режима ЧП перешли на дистанционный формат работы.

Полностью завершить отопительный сезон планируют к 1 мая. При этом температура наружного воздуха должна быть выше плюс 8 градусов в течение пяти дней подряд.

А.ЖУМАКАЕВА

Названы причины крушения истребителя

Главнокомандующий силами воздушной обороны страны Нурлан Орманбетов рассказал подробности крушения военного самолета в Карагандинской области, передает корреспондент МИА «Казинформ».

«После взлета произошел пожар в одном из двигателей, экипаж предпринял все меры по отводу от населенного пункта в поле и, убедившись, что гражданскому населению ничего не угрожает, экипаж по команде руководителя полета катапультировался. На борту находились два человека, уровень подготовки летного состава соответствовал запланированному полетному заданию», - сказал Нурлан Орманбетов во время онлайн брифинга в СЦК.

По его словам, истребителем управляли опытные военные летчики. «Это подполковник Арман Курмангалиев, общий налет которого составляет около 900 часов, и подполковник Иван Гаврилко, у которого налет более 1000 часов на этом типе самолетов.

Первым на место авиакрушения оперативно прибыл дежурный вертолет оперативно-спасательной службы «КазСпас» и наземная поисково-спасательная команда военно-воздушных сил Казахстана.

На месте летчикам была оказана первая медицинская помощь, после чего оперативно произведена эвакуация в областную больницу города Караганды, - отметил спикер.

«В настоящее время летчикам оказывается необходимая медпомощь, состояние одного оценивается медиками, как удовлетворительное, другого как средней степени тяжести. Также назначена министром обороны комиссия по расследованию данного авиационного происшествия. И она уже приступила к работе», - добавил он.

Напомним, в Карагандинской области 16 апреля упал военный самолет.

Самолет разбился на территории сельского округа Каракудук. В результате пострадали двое военнослужащих.

Комиссия Министерства обороны РК приступила к расследованию авиационного происшествия.

ҰЛЫҚ мереке – Рамазан

14-сәуір күні бас мұфти Наурызбай қажы Тағанұлы барша мұсылмандар асыға күтітін Рамазан айы биыл 24 сәуірден басталатынын мәлімдеді.

Ұстаған адамға қаржылай беру сындық қайырымды амалдарды жүзеге асыруға кеңес берді.

- Рамазан айында бір адам атынан берілітін пітір садақа мәлшері 370 тенге болып бекітілді. Пітір садақаны Рамазан айының бірінші күнінен бастап, ораза айт мейрамына дейін беруге болады. Пітір-садақадан түсken қаржат есебінен мүседектер мен қарптарға, жесір әйелдер мен жетімдерге, әлеуметтік тұрмысы төмөн отбасыларға көмек көрсетіледі. Қадір түні 20 мамырдан 21 мамырға қарабаған түнге түсіп отыр. 24 мамыр күні ораза айт мерекесі басталады, - деп хабарлайды Жыржыс қажы мешітінің бас имамы Р.Акошов.

Дайындаға
Б.ЖАКЕШОВА

Рамазан айының кестесі

Сәуір-мамыр	Рамазан күндері	Анта күндері	Ауыз бекіту уақыты	Ауыз ашар уақыты	Тарауық намазы
24.04.2020ж.	1	Жұма	4:13	20:20	21:59
25.04.2020ж.	2	Сенбі	4:11	20:22	22:01
26.04.2020ж.	3	Жексенбі	4:08	20:23	22:04
27.04.2020ж.	4	Дүйсенбі	4:06	20:25	22:06
28.04.2020ж.	5	Сейсенбі	4:03	20:26	22:09
29.04.2020ж.	6	Сәрсенбі	4:00	20:28	22:11
30.04.2020ж.	7	Бейсенбі	3:58	20:30	22:13
1.05.2020ж.	8	Жұма	3:55	20:31	22:16
2.05.2020ж.	9	Сенбі	3:53	20:33	22:18
3.05.2020ж.	10	Жексенбі	3:50	20:34	22:20
4.05.2020ж.	11	Дүйсенбі	3:47	20:36	22:23
5.05.2020ж.	12	Сейсенбі	3:45	20:37	22:25
6.05.2020ж.	13	Сәрсенбі	3:42	20:39	22:28
7.05.2020ж.	14	Бейсенбі	3:40	20:40	22:30
8.05.2020ж.	15	Жұма	3:37	20:42	22:32
9.05.2020ж.	16	Сенбі	3:35	20:43	22:35
10.05.2020ж.	17	Жексенбі	3:32	20:44	22:37
11.05.2020ж.	18	Дүйсенбі	3:30	20:46	22:40
12.05.2020ж.	19	Сейсенбі	3:27	20:47	22:42
13.05.2020ж.	20	Сәрсенбі	3:25	20:49	22:45
14.05.2020ж.	21	Бейсенбі	3:22	20:50	22:47
15.05.2020ж.	22	Жұма	3:20	20:52	22:50
16.05.2020ж.	23	Сенбі	3:17	20:53	22:52
17.05.2020ж.	24	Жексенбі	3:15	20:54	22:55
18.05.2020ж.	25	Дүйсенбі	3:12	20:56	22:57
19.05.2020ж.	26	Сейсенбі	3:11	20:57	22:58
20.05.2020ж.	27	Сәрсенбі	3:10	20:58	22:59
21.05.2020ж.	28	Бейсенбі	3:10	21:00	23:00
22.05.2020ж.	29	Жұма	3:09	21:01	23:00
23.05.2020ж.	30	Сенбі	3:09	21:02	23:01

Ескерту: сәресі ішу көрсетілген уақытқа 10 минут қалғанда тоқталады.
Мешіт тел.: 8-775-606-83-11 (бас имам Рустем Акошов).

Онлайн-консультации для аграриев

В этом году аграриям страны предстоит начинать посевной сезон в не простых условиях, в режиме ЧП. Обычно в нашем районе началу полевых работ традиционно предшествуют встречи сельхозтоваропроизводителей на диалоговых площадках, где они обсуждают вопросы начала посевной кампании, условия и сроки, благоприятствующие предстоящему севу.

В течение ряда лет такой диалоговой площадкой в районе является Центр распространения знаний Карагандинской сельскохозяйственной опытной станции им. А.Ф. Христенко. Именно здесь ученые-агрономы предоставляют руководителям сельхозформирований района и области необходимую информацию для успешного проведения агросезона.

Как известно, в настоящее время из-за карантина все масовые мероприятия отменены. Поэтому сотрудники опытной станции перешли в новый формат общения и 14 апреля ТОО «Карагандинская СХОС» предоставила возможность аграриям принять участие в онлайн-консультации, темой которой стало обсуждение особенностей предпосевного периода 2020 года и стратегии подготовки весенне-полевых работ.

Трансляция онлайн-консультации проходила на странице КараСХОС в социальной сети «Фейсбук». Информировал сельхозтоваропроизводителей об актуальных вопросах предстоящей посевной кандидат биологических наук, опытный ученик, эксперт ЦРЗ Караган-

динской СХОС Николай Степанович Ющенко.

Как известно, эффективность неорошающего земледелия в условиях недостаточного увлажнения главным образом определяется погодными условиями сельскохозяйственного года, как в целом, так и особенно в критический период потребления влаги зерновыми культурами, отмеченный колошением и началом налива зерна.

Спикер конференции назвал нынешний 2019-2020 сельскохозяйственный год, предшествующий вегетационному периоду, довольно благоприятным.

С начала сельскохозяйственного года, период которого длится с сентября 2019 по апрель 2020 года, выпало 288,2 мм осадков, что более чем в 2 раза выше среднемноголетних данных. Представитель науки отметил, что за последние пятьдесят лет такого количества осадков учеными не наблюдалось.

В целом запасы влаги перед посевом зерновых в основных зерносеющих районах возможны в пределах 100 и более мм, что указывает на возмож-

ность получения среднего урожая по области. В том числе по Карагандинской области запасы влаги могут быть очень высокими благодаря большому количеству выпавшего снега.

Запасам влаги способствовал и температурный режим, который в первом месяце весны был не столь высоким. Таяние снега проходило медленно, что способствовало лучшему впитыванию влаги, следовательно, и возможно большему накоплению ее в почве.

В зависимости от температурного режима будет развиваться сорная растительность. Если в апреле произойдет быстрый набор положительных температур, то это ускорит развитие многолетников и всходы однолетних сорняков. Благодаря хорошей увлажненности почвы их количество, несомненно, будет высоким. Интенсивное развитие сорной растительности в предпосевной период может вызвать сильное иссушение посевного слоя почвы. Механические обработки также могут привести к значительным потерям влаги. В этой связи целесообразно применить химические методы борьбы с сорняками, позволяющие уничтожить их в более ранние сроки, сократив потери влаги, сказал Н.Ющенко.

Экспертом также были озвучены оптимальные сроки посева: для яровой пшеницы среднепозднеспелых сортов - с 15 по 20 мая, скороспелых и среднеспелых сортов - с 15 по 25 мая, для твердой пшеницы - с 20 по 25 мая, для ярового ячменя - с 25 по 28 мая, для овса - с 28 по 30 мая.

Вместе с оптимальными сроками были озвучены и допустимые сроки, они для каждого региона области свои.

К примеру, посев пшеницы на полях, засоренных однолетними сорняками, особенно осеню, необходимо планировать после 20 мая. Однако, чтобы не допустить повреждения пшеницы возможными раннеосенними заморозками и получить качественное зерно, посев ее необходимо завершать до 25 мая.

Семена зерновых культур необходимо заделывать только во влажный слой почвы на глубину 6-8 см с условием, чтобы над ними было не менее 2-3 см влажной почвы. Колебание глубины заделки семян регулируется в пределах 1-2 см от рекомендованной, в зависимости от погодных условий и увлажненности верхнего горизонта почвы. При влажном посевном слое почвы глубина заделки семян может уменьшаться с целью получения более ранних дружных всходов, что повышает устойчивость посевов к сорнякам.

Поля, возделываемые по нулевой технологии, благодаря хорошему покрытию почвенных остатками медленнее прогреваются в весенне время, поэтому, особенно в холодные весны, развитие сорных растений в предпосевном периоде может быть замедленным.

В этой связи снижается эффективность предпосевных химических обработок, особенно при первых сроках сева реко-

мендуемого интервала.

Спикер также рассказал о сроках предпосевной обработки гербицидами сплошного действия и технологии обработки функциональными и противобактериальными препаратами семенного материала.

Были названы допущенные к использованию в Карагандинской области сорта яровой мягкой пшеницы. К ним относятся среднеранние: «Карагандинская-22», «Саратовская-42». Среднеспелые: «Карагандинская-30», «Карагандинская-30», «Степная-60», «Карабалыкская-90». Среднепоздние: «Карагандинская-70», «Карагандинская-31», «Целинная-50», «Секе». Сорта ярового ячменя: «Карагандинский-5», «Карабалыкский-150», «Памяти Раисы», «Вакула». Сорта овса: «Мирный» и «Жетистик».

И нормы расчета потребности семян элиты, первой и второй репродукции для проведения сортообновления.

Вся озвученная экспертом Центра распространения знаний информация оказалась полезной и своевременной. Думается, что для местных аграриев она станет хорошим залогом будущего урожая.

Следующая онлайн-консультация специалистов ЦРЗ Карагандинской СХОС им. А.Ф. Христенко будет посвящена теме «Новый сорт житника «Шылымы» для сельхозтоваропроизводителей Центрального и Северного Казахстана», проведет ее кандидат сельскохозяйственных наук Григорий Антонович Середа.

Т.КУРБАНОВА

#ҮйдеБолыңыз

Мектептегі курьерлік қызмет

Елімізде төменше жағдайлар жарияланғаннан бері курьерлік қызметтің тасы өрге домалады. Үйде отырып азықтұлік пен тәтті-дәмді тағамдарға онлайн тапсырыс берушілер көбейді. 6-сәуірден қашықтықтан оқыту форматына ауысқан мектептер бүгінгі күні осы курьерлік қызметті пайдаланып отыр. Яғни, қашықтықтан білім алуы үшін интернет желісі төмен немесе мұлдем жоқ ауылдарда мектеп курьерлік оқыту жүйесіне көшірілген.

Ауданымыз бойынша курьерлік оқыту жүйесімен білім алып жатқан 28 мектеп бар. Сол 28 мектепке Үміткер орта мектебі де кіреді. Интернет желісі бар болғанымен, жылдамдығы төмен ауылдар қатарындағы мектепте 140 оқушы бар. Үстаздар дайындаған тапсырмаларды мектеп ішінен қойылған арнары үстелдегі папкаларына салып отырады. Курьерлер тапсырмаларды сәрсенбі, жұма күндері үй-үйге таратып, оқушы орындаған жұмыстарды жинап алады. Қөшө-қөшеге белгініп, сақтық шараларына сай-

барлық талаптарды орындастырып жағдайтын курьерлік қызметті енбек, дene шынықтыру пәндерінен үстаздар мен лаборанттар атқарып жатқандығын айтады Үміткер орта мектебінің директоры Дүйсен Қабдиев.

- Мектептегі сабакты ешнэрсе алмастыра алмайды әрине. Әйтсе де оқушылар, ата-аналармен барынша тығыз қарым-қатынас орнатып, курьерлік оқыту форматында сабак жүргізіп жатырмыз. Курьерлеріміз жұмыс барысында медициналық маска, қолғап киіп, антисептик пайдаланып от-

ырады. Оқушыларға жеңілірек болу үшін тапсырмалар санын азайтып, тақырып бойынша туынбеген жерлерін телефон, WhatsApp желісі арқылы ха-

бейсенбі күндерге кестелеп қойыпты.

- Мектеп ішінен дайын тапсырмаларды салып, оқушы орындаған жұмыстарды жинап

барласып түсіндіріп жатырмыз,- дейді Үміткер орта мектебінің бастауыш сынының үстазы Гулмира Фазалиева.

Курьерлік оқыту жүйесіндегі 102 оқушысы бар Белағаш орта мектебі үстаздар дайындаған тапсырмаларды таратып, жинап алушы үстел қонылған арнары үстел қонылған. Үстаздар арнары папкаларға тапсырмаларды салып отырады. Курьерлік қызмет атқарып отырған дene шынықтыру, енбек пәннен үстаздарды барлық сақтық шараларын сақтайды. Маска, қолғап киіп барып қана жұмысқа

кіріседі. Ал папкалар оқушының, үстаздың қолына өтпес бұрын кварц шамы арқылы та зарылады,- дейді Белағаш орта мектебінің директоры Эльмира Сагиева.

Қашықтықтағы оқыту жүйесімен жұмыс жасап жатқан Гагарин орта мектебі үзілік телефон, компьютері жоқ оқушылармен курьерлік форматта жұмыс жүргізіп отырган көрінеді.

- Бүгінгі күн мектебіміз бойынша 6-7 отбасымен курьерлік оқыту форматында жұмыс жүргізіп жатырмыз. Бұл отбасыларда ата-аналары жұмыста болғандықтан оқушылардың қолдарында үзілік телефон бола бермейді. Сол себепті сейсебіні, жұма күндері курьерлер тапсырмаларды таратып, жинап алып отырады. Курьерлік қызметті әлеуметтік тәрбиеши, психология, шағын орталық тәрбиешилері атқарып отыр. Қызметкерлерімізге мектеп тараپынан маска, қолғап, атисептик берілген, ауылымыздың екімдігі көлікпен қамтамасыз етіп отыр. Технология пәннен үстазы курьерлік оқытуға арналған арнары жәшік жасап жатыр,- дейді Гагарин орта мектебінің директоры Жанар Жанпейісова.

Ал, курьерлік білім алып отырган оқушылардың көбі сабак бойынша аса қызындықта тап болып жатқан жоқпаз дейді.

- Үйде отырып білім алу қатты қызындық келтірмейді. Бірақ сыныпта достарымды сағындым. Сабактан белек бос уақыттымды кітап оқып, ақылойдай дамытатын ойындарға арнаимын,- дейді Үміткер орта мектебінің 2 сынып оқушысы Альхам Фазалиев.

Б.ЖАКЕШОВА

Суретте: үй жұмысын папкалыға салу; оқушының үстінен жеткізу; А.Фазалиев.

1 мамыр мерекесінің шығу тарихы

1 мамыр – бұл мереке барлық қазақстандық этнос өкілдерінің достығы мен өзара түсіністігін әлемге паш ететін күн. Қазақстан халқының бірлігі күні - өз достарыңыздан оның үлттының тарихы мен салт-дәстүрін көбірек білуге, сондай-ақ әр ел азаматы үшін өз мәдениетінің қайнар булағына оралып, үлттық әдем-тұрылтарын еске түсіруіне таптырмас сәт.

1 мамырды Қазақстан халқының бірлігі күні деп жариялау туралы бұйрықта Қазақстан Республикасының Тұнғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев 1995 жылдың 18 қазанында кол қойған болатын.

Бұған дейін, кеңестік кезеңде мемлекет еңбекшілердің халықаралық ынтымақтастыры күнін тойлап келген. Ол кезде 1 мамырда халық жаппай шеруге шығып, әскері парадастар еттін. Адамдар еңбектегі табасы мен жетістігін жария етуге үмтілдіктін. Мейрамыңың екінші күні тәртіпке сай, «көкке» шығып, мейрамды тағығат аясында жалғастыратын болған.

Кеңтеген мемлекет үшін бұған дейін де, кәзір де 1 мамыр көктем, жердің жаңыруы мерекесі бол табылады. 1 мамыр мерекесі Кеңес Одағында ең танымал және ең сүйікті мейрамдардың бірі болған. Бірақ, ен алғынан таңғалған Америкада пролетарлық мамыр күнін жумыс жүргізумен қалағандардың саны 4-тен 50-ге дейін жетті деген мәліметтерді бар. Сонда 1889 жылдың шілде айында Екінші Халықаралық Конгресс осы қасиетті күнді Чикаодагы американлық қызметкерлердің капиталистік және эксплуататорларға қарсы ерлік күресін еске алу үшін жаңы сайын «бұлғып дүниежүзілкі proletariat» мерекесін атап ету туралы тағдыр шешті шешім қабылдады. Бір қызығы, осы мейрамың тарихи отаны болған Америкада пролетарлық мамыр күнін жумыс жүргізумен қалағандардың саны 1 мамырда атап етілгендің білмейді. Соған орай Stan.kz сайтынан алғынан 1 мамыр бірлік күні туралы жақетті пайдалы әрі қызықты мәліметтерді назарларыңызға ұсынамыз. Егер тариха бет бұрсақ, мамыр күнін большевиктер ойлап тағпан жоқ. Тіпті, Американың Чикаодагы қаласында митингке шыққан жумыс жерлерден басталған жоқ. Бұл мереңкін, тамыры теренде жатыр. Сонымен көктемнің соңғы айының алғашқы күнін атап ету дәстүрі қайдан келгеніне көз жүгіртсек.

Ежелгі римдіктер үшін 1 мамыр Майя құдайың құрметіне салтанатты түрде құрбандық шалатын мереке болды. Ежелгі итальян мифологиясы бойынша Майя көктем күдайы, жемістіліктің қамқоршысы. Құнтізбедегі мамыр айы да Майяның құрметіне атталған. Майя Вулкан құдайың әйелі және Меркурий құдайынан аныса деп саналады.

Европада ерте ортағасырлар дәуірінде, мамыр түні бұкіл елден сырпырыштарына отырып алып, ешкімнің қолы жетпейтін «Тақыр» тауынша үшіп кепіл, пері ойнақ үлттыдастырған мыстандардың мерекесі деген халықтық нағым қалыптасты. Бұл сенім, бәлкім, 7-8 ғасырларда христиан діні әлі әдебастың болмаған кезде қалыптастан.

Германияда және Скандинавияда 30 сәуірден 1 мамырға қараған түні әулие Вальпургийдің құрметіне Вальпургиеva түні деп атапталып құнартыл және гүлденген көктемге арналған көне пүтқа табынушылар мемлекесі ретінде атап етілді. Пүтқа табынушылар көктемді ән мен бімен қарсы алу үшін ешкім көрмейтін, білмейтін жерлерге жиналып, мемлекені жасырын түрде атап етті. Айдалада жағылған алаудар мен билер халық арасында көктем түнінде көңіл кетеру үшін жиналатын періпер туралы аңыздардың таралуына ықпал етті. Ұақыт ете келе, пүтқа табынушылар мемлекесі 30-шы сәуірден 1 мамырға қараған Вальпургиеva түнінде бастандық алған зұлым құштерді женген салтанатты мерекеге айналды. Айтпақы, көктем Вальпургиеva түні мен күзгі Хәллоуин мемлекесі арасында айқын параллель келтіруге болады.

Сонымен қатар, ортағасырлық Еуропада әкімшілік жылдын соңынан 30-сәуірде түстетін. Осы күні сауық-сайран барынша салтанатты етті. Шаруалар жыл сайынғы қауымдастырыл жинал, жана қауым басшысын таңдауды және малдардың жайылымға шығарды. Бұл дәстүрді аспанға оқ атып, қоңыраулатып, шуылдан еткізді.

18 ғасырдың басында I Петр немістерге қарал 1 мамырды дәстүргілік түрде мереңкелете бастаған. Бұл күні

императордың жарлығымен халықтық ойын-сауық үлттыдастыру қажет болатын. Содан 1 мамыр мерекесі бұкіл елге таралып, қоғамның әртүрлі топтарына енді.

Ал қазіргі біздін заманда атап етілгендеге 1886 жылы 1-мамырда Американың Чикао қаласында басталды. Сол күн мындаған жергілікті жұмысшы 8 сағаттық жұмыс күні туралы зан енгізіді талап ете отырып, ереулігे шықты. Бұл митинг бірнеше күн жалғасты және полициямен қақтығыстарда көтеген жұмысшылар қаза болды. Сонымен қатар, әртүрлі дереккөздерде құрбан болғандардың саны 4-тен 50-ге дейін жетті деген мәліметтерді бар. Сонда 1889 жылдың шілде айында Екінші Халықаралық Конгресс осы қасиетті күнді Чикаодагы американлық қызметкерлердің капиталистік және эксплуататорларға қарсы ерлік күресін еске алу үшін жаңы сайын «бұлғып дүниежүзілкі proletariat» мерекесін атап ету туралы тағдыр шешті шешім қабылдады. Бір қызығы, осы мейрамың тарихи отаны болған Америкада пролетарлық мамыр күнін жумыс жүргізумен қалағандардың саны 1 мамырда атап етілгендің білмейді. Соған орай Stan.kz сайтынан алғынан 1 мамыр бірлік күні туралы жақетті пайдалы әрі қызықты мәліметтерді назарларыңызға ұсынамыз. Егер тариха бет бұрсақ, мамыр күнін большевиктер ойлап тағпан жоқ. Тіпті, Американың Чикаодагы қаласында митингке шыққан жумыс жерлерден басталған жоқ. Бұл мереңкін, тамыры теренде жатыр. Сонымен көктемнің соңғы айының алғашқы күнін атап ету дәстүрі қайдан келгеніне көз жүгіртсек.

Ежелгі римдіктер үшін 1 мамыр Майя құдайың құрметіне салтанатты түрде құрбандық шалатын мереке болды. Ежелгі итальян мифологиясы бойынша Майя көктем күдайы, жемістіліктің қамқоршысы. Құнтізбедегі мамыр айы да Майяның құрметіне атталған. Майя Вулкан құдайың әйелі және Меркурий құдайынан аныса деп саналады.

Европада ерте ортағасырлар дәуірінде, мамыр түні бұкіл елден сырпырыштарына отырып алып, ешкімнің қолы жетпейтін «Тақыр» тауынша үшіп кепіл, пері ойнақ үлттыдастырған мыстандардың мерекесі деген халықтық нағым қалыптасты. Бұл сенім, бәлкім, 7-8 ғасырларда христиан діні әлі әдебастың болмаған кезде қалыптастан.

1 мамыр КСРО кезінде ауқынды және кереметтей атап етілді. Сол кезде халық «Бейбітшілік, еңбек, мамыр» деген ұран жазылған плакаттар мен гофрленген картоннан жасалған үлкен қалампұлардың көлдарына ұстап, салтанатты түрде көшеге шыққан. Сондай-ақ, кейір балаларға және парада қатысадындарға КСРО құрамына кіретін елдердің үлттық қаймірде тігілді. Ал үлкендер пальтосынан қағасы мен плащтың түймесіне қызыл банттиктер тағып жүрсе, қыздар шаштарын қызыл лентамен өріп, қолдарында жаляушалар мен ғул шоқтарын үстап жүрді.

Кеңес Одағы республикалары үшін 70 жылдан астам ұақыт бойы мамыр мейрамының «Бейбітшілік, еңбек, мамыр» ұраны жұмысшылардың халықаралық ынтымақтастық күні болып қалды. Ал кейіннен Кеңес Одағы тарап, әрқайсысы ез алдына мемлекет болып құрлығаннан кейін, тәуелсіз мемлекеттің кейбіреулері мереңкелете біршама өзгеше мән беріп, өз халықтарының әдем-тұрылтарын сақтай отырып бұл күнді демалыс күні ретінде қалыптасты.

Бүгінгі күн Халықаралық 1 мамыр мерекесі әлемнің 66 елінде елдерінің дәстүрлеріне сай атап етілді. Киевте осы күні коммунистер аланға шығады, ал халық орманға демалуға барып, көүөп дайындаиды.

Оңтүстік Африкада бұл мереңкелете үкі-

меттің қамқорлығымен өтеді. Қесіподақтар халықтық енер бүйімдарының көрмесін үлттыдастырады және сол күн көпшілік қолданатын тауарлар арзан бағамен сатылады. Сондай-ақ, өуескөй және кесібі музикалық топтардың қойылымдары көрсетіледі.

Сицилияда кішінен бастап, улкендеріне дейін 1 мамыр күнінде жергілікті діни нанымдарға сай бақыт әкеледі деп есептепетін түймедақ баданасын жинаиды. Ал, Испанияда бұл күн барлық гүлдердің мерекесі деп есептеледі.

Берлин полициясы үшін күнтізбенің бұл күні қызыл емес, қара күн. Себебі, қөтеген партиялар мен қозғалыстар дәл осы күн митингке шығады. Ал әздерінгізеге белгілі болғандай, мұндай қозғалыстар төбелес, жанжал, шайқастармен аяқталады. Сондай-ақ, солышыл және анти-глобалист экстремистер 1 мамыр күні неміс қалаларының бай және этникалық аудандарына ойран салып, булғы үлттыдастырады.

Мамыр мерекесінің АҚШ-тан келгеніне қарамастан, бұл елде жұмысшылар Еңбек күні мерекесін 1 мамырда емес, қыркүйектің бірінші дүйсенбінде атап өтеді. Ол АҚШ-тың барлық штатында рееси мереңкеле ретінде саналады. Олар бұл күн еңбек күнін ғана емес, жаzdы да мереңкелем шығарып салуды әдептеге айналдыраң.

Еуропа елдері де американлық қызметкерлерді есіне алмайды. Бірақ, Англияда 1 мамыр – демалыс күні. 1977 жылы, Еңбек партиясы билікке келгенде, бұл күн консерваторлардың таңдануына себеп болып мемлекеттік мереңкеле болды. Сонда Лондон Таймс: «Әйтейуір, жеттік кой. Көп үзамат бізде дә социализм болады», – деп жағзан болатын.

Мамыр айының алғашқы күні Қазақстан да мейірімді және жарқын мереңкелердің бір болып табылады. Жадыраған қөтемнің осы күндеңде біздің отанымызға жаңы түсіртін көтеген күн сәулелерін сөкілді жасағында қалыптастырылғандағы шығарылған мемлекеттік мереңкеле болды. Сонда Лондон Таймс: «Әйтейуір, жеттік кой. Көп үзамат бізде дә социализм болады», – деп жағзан болатын.

Мамыр айының алғашқы күні Қазақстан да мейірімді және жарқын мереңкелердің бір болып табылады. Жадыраған қөтемнің осы күндеңде біздің отанымызға жаңы түсіртін көтеген күн сәулелерін сөкілді жасағында қалыптастырылғандағы шығарылған мемлекеттік мереңкеле болды. Сонда Лондон Таймс: «Әйтейуір, жеттік кой. Көп үзамат бізде дә социализм болады», – деп жағзан болатын.

Бүгінде бұкіл әлемді дүр сілкіндірінген коронавирус пандемиясы ешкімді бейбітшілік пен көлісімде әмір сүріп жатқындаған мақтана алатын елдер көп емес. Тәуелсіздікін алғашқы күндерінен бастаған өзінде жерімізде бейбітшілікті сақтауға үлкен мән берілген. Осының арқасында Қазақстан көтеген елдер үлкен үйлесімділік пен бірліктік үлгісі болды.

Бүгінде бұкіл әлемді дүр сілкіндірінген коронавирус пандемиясы ешкімді бейбітшілік пен көлісімде әмір сүріп жатқындаған мақтана алатын елдер көп емес. Тәуелсіздікін алғашқы күндерінен бастаған өзінде жерімізде бейбітшілікті сақтауға үлкен мән берілген. Осының арқасында Қазақстан көтеген елдер үлкен үйлесімділік пен бірліктік үлгісі болды.

Бүгінде бұкіл әлемді дүр сілкіндірінген коронавирус пандемиясы ешкімді бейбітшілік пен көлісімде әмір сүріп жатқындаған мақтана алатын елдер көп емес. Тәуелсіздікін алғашқы күндерінен бастаған өзінде жерімізде бейбітшілікті сақтауға үлкен мән берілген. Осының арқасында Қазақстан көтеген елдер үлкен үйлесімділік пен бірліктік үлгісі болды.

Бүгінде бұкіл әлемді дүр сілкіндірінген коронавирус пандемиясы ешкімді бейбітшілік пен көлісімде әмір сүріп жатқындаған мақтана алатын елдер көп емес. Тәуелсіздікін алғашқы күндерінен бастаған өзінде жерімізде бейбітшілікті сақтауға үлкен мән берілген. Осының арқасында Қазақстан көтеген елдер үлкен үйлесімділік пен бірліктік үлгісі болды.

Бүгінде

Помощь для нуждающихся

65 продуктовых наборов получат многодетные и малообеспеченные семьи из поселка Ботакара, села Акоре, Акбельского и Белагашского сельских округов в рамках благотворительной акции от социального проекта «Coca-cola Белестері» (ОЮЛ «Коалиция за «зеленую экономику и развитие G-GlobaL»).

Как известно, запланированная на 5 марта конференция «Coca-cola

Белестері» в Нур-Султане из-за объявленного режима ЧП была отменена, и организаторы мероприятия решили сэкономленные средства направить на благотворительность и оказание помощи нуждающимся сельчанам из Акмолинской, Костанайской и Карагандинской областей.

В нашем районе партнером проекта выступила координатор другого социального проекта «Ел енім», глава крестьянского хозяйства «Анара» Анара Бозаева.

- В это непростое время очень важно оказывать помощь тем, кто в ней действительно нуждается. Поэтому с большим удовольствием откликнулась на призыв «Coca-cola Белестері» принять участие в этой благотворительной акции, - говорит Анар Байханова, подчеркивая, что акция - это одно из мероприятий, которые организация оказывает сельским женщинам.

Вот и социальный проект «Ел енім», инициатором которого выступила Коалиция за «зеленую экономику», направлена на поддержку многодетных женщин в сельских регионах.

- Проект pilotный и стартовал в начале текущего года, - говорит А.Бозаева. - Его суть

мать о своем отце.

- Сначала было тяжело. Многие отговаривали, не женское это дело. Но я втянулась, мне нравится заниматься сельским хозяйством. Ос-

мьем, инвалидам и одиночкам проживающим старикам в поселке Ботакара.

Продуктовые пакеты получились внушительными, в каждом по 3 литра растительного масла, по 2 килограмма риса

заключается в том, чтобы помочь самозанятым, которые ведут личное подсобное хозяйство через объединение в кооператив. Получателями безвозмездного гранта в размере 200 МРП или 530 тысяч тенге могут стать многодетные матери, получатели АСП.

Вокруг своего крестьянского хозяйства Анара уже объединила 10 ЛПХ, помогает им в приобретении кормов, оказывает практическую помощь и так далее.

Сельским бизнесом Анара занялась сравнительно недавно. До этого у нее был свой бизнес в городе, но по семейным обстоятельствам девушка вынуждена была продать модные бутики и все усилия направить на развитие крестьянского хозяйства в па-

дый день катаюсь на лошади, вместо тренажеров, - говорит Анара. - Жива в селе и близко познакомившись со многими

семьями, я знаю, насколько им приходится трудно. Поэтому при любой возможности стараюсь помочь таким семьям. Обратилась в районный отдел занятости и социальных программ, они предоставили мне список семей из социально уязвимых слоев населения.

К выделенным средствам предпринимательница добавила собственные, и вместе с заместителем акима района Арманом Дардаковым, руководителем отдела занятости и социальных программ Гульжан Абжановой вручила пакеты с продуктами первой необходимости многодетным

и сахара, 4 килограмма макаронных изделий, а также чай, печенье, лук.

Такой помощи очень обрадовалась Гульмира Нуржигитова. Многодетная мама одна воспитывает 4 несовершеннолетних детей, старшему из которых 10 лет, а младшему исполнилось 6.

Семья живет в аварийной землянке, которая в любой момент может рухнуть. Позволить себе другое жилье многодетная семья не может, ведь доходы небольшие – это пособие на детей и по инвалидности, да алименты, которые выплачивает бывший супруг. Большая часть денег тратится на еду и лекарства, поэтому в этой семье рады любой помощи. В марте месяце волонтеры поселка привезли уголь, а теперь вот пакет с продуктами от «Coca-cola Белестері».

- Спасибо большое за помощь. Нас не забывают, радуют моих детей, и за это я очень благодарна. - говорит Гульмира.

Всего было собрано 90 социальных наборов для нуждающихся семей, в том числе 10 – это вклад КХ «Анара». Из них 10 наборов получат нуждающиеся семьи из Осакаровского района, еще 15 получат в Абайском районе и 65 наборов – в Бухар-Жырауском районе.

А.ЖУМАКАЕВА
На фото Д.Торжанова:
А.Бозаева привезла продуктовые пакеты; помощь для многодетной семьи передает А.Дардаков.

Біз сіздермен біргеміз

Өздеріңізге белгілі, қазір бүкіл әлем коронавирус жүқпапты індемі жайлған қын кезеңді бастан кешіріп жатыр. Ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев мемлекеттің басты байлығы адам және оның денсаулығы үшін он шешім қабылдап, індемтің таралуына жол бермеу мақсатында карантин режимін сәуір айының соңына дейін ұзартты.

Мен сіздерден карантин талаптарын бұлжытпай орындаң, ез денсаулықтарыңызға зор жауапкершілікпен қарауларыңызды сұраймын. Біз бірлігі жарасқан елміз. Бұл уақытта қындықты бірлігіміз бен сабырлығымыз арқылы женетінімізге сенемін.

Осынау сәтте «Біз біргеміз» акциясына аудандық кітапхана қызметкерлері де белсene қатысып, 1000-нан аса қорған бет-пердесін тігіп, әлеуметтік осал толтагы адамдарға таратуда.

Қазіргі таңда уақыт талабына сейкес Бұқар жырау аудандының кітапханалары жаңа жұмыс форматында әлеуметтік желілер арқылы оқырмандарға қашықтықтан қызмет көрсетуде.

Оқырмандардың акпардатық сауаттылықтары жетілдіру мақсатында кітапханашылар онлайн режимінде күн сайын түрлі шаралар үйімдестеріп, танымдық, тарихи, ресми акпардаттарды жарияладап, виртуалдық көрмелер, кітапханашылар арасында Абай өлеңдерін мәнерлеп жатқа оқу чөлөндік, балаларға арналған қызықтық танымдық ойындар, сондай-ақ көркем әдебиеттердің электрондық нұсқалары қойылуда.

Пайда ойлама, ар ойла,

Талап қыл артық білуге.

Артық білім кітапта,

Ерінбей оқып көруге, - деп Абай атамыз білімсіз күнің жоқ екенин үнемі насиҳаттап өткен.

Олай болса, мен аудан жүртшылығын үйден шықпай биылғы жылы «Бір ел - бір кітап» акциясы аясында таңдалған шығармалар - ғұлама, данышпандарымыз Әбу Насыр әл-Фараби мен Абай Қунанбаев туралы жазылған М.Әуезовтың «Абай жолы» мен Ә.Әлімжановтың «Ұстаздың оралуы» романдарын окуға, ұлы тұлғалардың еңбектерін оқып, кітапханашылардың фейсбук, инстаграм парақшаларындағы акпардаттарымен рухани байлықтарыңызды одан әрі дамытуға шақырамын.

А.ЖЕКСЕНБАЕВА,
аудандық орталықтандырылған
кітапхана жүйесінің
директоры

С заботой о людях

Желание помогать - это часть образа жизни неравнодушных людей. Особенность этой черты характера ярко проявляется в такое непростое время, как сейчас.

Руководство ТОО «Карагандинская СХОС имени А.Ф.Христенко» и раньше уделяло пристальное внимание своим сотрудникам, оказывая помощь и поощряя за добросовестный труд. Не осталось оно в стороне и от такого важного вопроса, как поддержка населения в условиях карантина в связи с распространением коронавирусной инфекции.

Еще в середине марта при регистрации первых случаев «COVID-19» на территории нашей страны, директор ТОО «Карагандинская СХОС имени А.Ф.Христенко» Бауыржан Калымов в целях нераспространения особо опасной инфекции проявил инициативу по обеспечению средствами индивидуальной защиты не только работников предприятия, но и жителей села Центральное.

В первые дни проблему возникшего дефицита медицинских масок в аптеках на предприятии решили своим способом. Незамедлительно был закуплен материал для изготовления одноразовых масок из универсальных бумажных полотенец. Часть его отдали в местный акимат, где сотрудники делали маски и затем осуществляли их раздачу населению. А для своих сотрудников маски изготавливали прямо на предприятии.

Чуть позже директор КараСХОС организовал закуп более качественных, многоразовых масок для сотрудников всех подразделений сельхозпредприятия.

Также были закуплены средства личной гигиены, мыло, антисептики, дезинфицирующие материалы.

А еще руководитель предприятия позаботился и о поднятии иммунитета людей. Для поддержания здоровья и защиты населения села были закуплены полезные для организма сушеный молотый имбирь и куркума, обладающие противовоспалительным эффектом растительные пряности. Этими продуктами обеспечили не только всех сотрудников Карагандинской СХОС, но и раздали жителям села Центральное, чей возраст старше 55 лет.

В рамках этих благотворительных акций руководство ТОО «Карагандинская СХОС имени А.Ф.Христенко» выделило более 500 тысяч тенге финансовых средств.

В настоящее время профилактические меры по нераспространению коронавирусной инфекции на предприятии продолжаются. В административных помещениях каждые два часа проводится влажная уборка с дезинфицирующими средствами, люди обеспечены антисептиками и мылом для личной гигиены рук.

Т. КУРБАНОВА

Они подарили нам жизнь!

Май - особенный месяц. Именно 9 Мая мы празднуем великий праздник - День Победы. Народ победил! Победил, несмотря на голод, смерть товарищев, потери близких.

Чем дальше уходит в историю 1945 год, тем меньше рядом с нами тех, кого мы называем солдатами Победы. Мы, наследники Великой Победы, преклоняемся перед ратным подвигом солдат Отчизны. Низкий поклон всем, кто на своих плечах вынес все лишения военного лихолетья, превозмогшим боль, победившим смерть. Кто всей своей жизнью показал, каким должно быть поколение победителей.

И я хочу рассказать об одном из таких героев - нашем земляке, ветеране Великой Отечественной войны - Бирюкове Федоре Павловиче.

Родился он 7 января 1920 года в селе Баклановка Оренбургской области.

На службу был призван 15 июня 1941 года Сталинским райвоенкоматом города Караганды.

Сначала проходил военную

подготовку в городе Балхаше, был назначен командиром отдельного взвода.

Всю зиму 1941-1942 г. работал на восстановлении Коунрадского завода цветных металлов. Весной 1942 года

был переправлен в Петропавловск в 48-ю саперную роту, где обучался нелегкому солдатскому искусству, получил звание старший сержант.

48-я саперная рота, где слу-

жил Федор Павлович, вместе с другими частями была направлена для укрепления азиатской границы СССР в Иранский военный городок Мешхед. В этом городе Федор Павлович прослужил всю войну.

Согласно Ирано-Советского договора в 1945 году войска вернулись на Родину. Но домой Федор Павлович не попал. Их рота была переброшена в Японию, где Федор Павлович при-

нимал участие в боях с японцами.

Демобилизовался только в июне 1946 года.

Был награжден орденом Отечественной войны, медалями «За Победу над Германией»,

«За Победу над Японией», юбилейными наградами.

Время неумолимо идет вперед. К сожалению, с каждым годом все меньше становится ветеранов Великой Отечественной войны, тружеников тыла. Они уходят от нас и вместе с ними уходит частичка этого вечного и прекрасного, что они взрастили в себе, преодолевая невозможное.

Да, они уходят, но мы, живущие в 21 веке, не забываем о ветеранах: несем их портреты в День Победы, как будто они с нами.

Пока жива память о героях войны - они тоже живы, и мы этой памятью сильны.

Т.КАРИЦКАЯ,
библиотекарь
Новоузенской СШ

На фото: Федор Павлович Бирюков.

Солдат Василий Гаршин

В преддверии празднования 75-летней годовщины Победы над Германией хочу рассказать о своем отце - участнике Великой Отечественной войны.

Гаршин Василий Прокофьевич родился в 1910 году в селе Введенское Хлевенского района Липецкой области.

С декабря 1932 по 1933 годы был зачислен курсантом одногодичного Киевского округа, по окончанию курсов его направили в город Владивосток, где он охранял рубежи нашей Родины от самураев.

И вот грянула война. Войска, в которых служил В.Гаршин, стояли в резерве. И в переломный 1942 год отец попадает в составе действующей армии на 1-ый Белорусский фронт.

Даже в суровых условиях войны, он продолжал писать стихи. Этот дар открылся ему во время службы на Дальнем Востоке. Его стихотворение называлось «Эшелоны уходят на запад».

Эшелоны, эшелоны, стук колес, сиренний вой. Поднялись миллионы на кровавый смертный бой.

«За Отчизну! за Отчизну!» - эшелоны мчат вперед,

На спасенье светлой жизни богатырский стал народ.

Перегоны, перегоны, приутишили поля, Содрогаются вагоны, стонет матушка Земля. Эшелоны, эшелоны... Остановка на пути, Видны черные колонны. Дальше некуда идти. Выходите, выходите, становитесь плотно в строй.

Автоматы зарядите прямо с хода в смертный бой.

На мне нет еще медалей, нет им счета, нужных дат.

С той поры мне имя дали не Василий, а Солдат.

Август, 1942 год

Гаршин Василий Прокофьевич состоял на военной службе в 87-ом восстановительном железнодорожном батальоне 3-ей железнодорожной бригады 1-го Белорусского фронта в должности начальника штаба батальона. Осуществлял оперативное руководство командами техразведки железнодорожного направления «Гомель-Жлобин-Бобруйск-Минск».

Бот одно из его воспоминаний:

«1943 год. Темные ноябрьские ночи, иногда тихие, но чаще всего тревожные, неспокойные. Железнодорожная станция Новобелица. За ней на запад подымается высокий земляной вал. Когда-то здесь шла шоссейная дорога... Теперь на этой линии проходит передовая, наш боевой рубеж. А за валом спокойная река Сож. На ее левобережье, на высоком холме, раскинулся город Гомель. Наш город! Но смотреть на него долго нельзя: шквал пуль бьет в глаза, трещат камни, сыплется песок. Темно. До уха долетели тяжелые частые вздохи. Секунда... две. И перед глазами, как из земли вырос связной.

- Приказано явиться к командиру роты, капитану Проникову, - выпалил он.

- Есть! - чеканю связному и бегу.

Слыши приказ: «В эту ночь вам необходимо разведать железнодорожный мост, что через реку Сож. Начертить схему его разрушения и доложить. В техразведку вместе с вами пойдут сержант Гурьянов, ефрейтор Чепурной.

К концу уходящих суток 17 ноября все было готово, масхалаты на плечах, автоматы заряжены,

прроверены, за поясом гранаты.

Колючая ночь открыла нам свои ворота. Благополучно миновали передовую. Вот и нейтральная полоса. Проходим под градом пуль, рядом рвутся мины, шуршат снаряды. Вдруг натыкаемся на насыпь железнодорожного полотна. Под рукой холодные ребра рельса. Теперь только вперед. Нужно к утру успеть справиться с заданием. Чертова мины

ни на минуту не оставляют в покое тишину.

- Ну как, братцы? - щепотом спрашиваю у Николая и Григория.

- Все благополучно! - голоса ребят бодрые.

С черного неба будто оборвалась звезда и быстро покатилась вниз, оставляя за собой белый хвост. Снова темень, ломит в локтях и коленях, но отдыхать некогда. Вот уже под локтями сплошные камни, это дамба моста. Пот слепит глаза, пахнуло речной водой. Сердце радостно забилось. Но мост поглощен ночью, только рассвет расскажет, что с ним.

Залегли у крайней опоры. Ночь. Мы умолкли, затих и батарейный говор. Только изредка идет перестрелка. Несмотря на усталость, о сне никто и не думает. Лежим себе, бодрствуем. Наконец серая звезда начала медленно сползать. Перед глазами в хмурой дымке вырастает искалеченный мост. Мы впиваемся глазами в каждую опору, каждую деталь. А по ту сторону реки еще спят фашисты, и

только бодрствует на конце моста часовой.

Быстрий, как можно быстрей! Рука мгновенно вынимает из планшетки бумагу, карандаш и чертит, и чертит все, что видят глаза. Остается еще две три минуты. Последние, последние точки и линии...

И вдруг! С моей головы летит фуражка. Она катится вниз к реке. Поток фашистских пуль хлестнул по нас. В низину залегли мои боевые друзья.

Чувствую в левом сапоге мокро. Пахнет кровью, но руки не бросают карандаш. Собираю последние силы. На бумагу ложатся линии, точки.

Сержант Гурьянов тихо шепчет: «Здесь нам не уцепить. Надо уходить короткой перебежкой».

- А ты можешь бежать? - спрашивает он у меня. Я пошевелил левую ногу, двигается, задеты мягкие ткани.

- Могу! - ответил я.

В нескольких метрах от нас разрывались мины одна, вторая, третья... А в это время, под прикрытием огня, с другого берега Сожа переплывает прямо на нас отделение немецких солдат. Видно, решили взять живыми.

- Ничего не выйдет! - уже кричит сержант.

- Подготовиться. Будем драться до последнего патрона.

Уже видны черные фашистские каски. Одна... две... три... восемь... Может и больше. Я прячу планшет за пазуху, крепко подтягиваю ремень. Серо-зеленые ящики уже поднялись. Уже бегут на нас.

- Огонь! - громко кричит сержант Гурьянов.

Рявкнули три автомата. Тут же три фашиста клюнули в русскую землю. Остальные отстреливались повернувшись назад. Мы стали уходить к низовью реки, к кустам. Шквальный огонь обрушился на то место, где всего несколько минут назад были мы.

А вот и наш рубеж. Снова родная русская речь. Ребята уже волоком затаскили меня в окоп, разрезали сапог и сделали перевязку - пуля прошла на вылет - повезло. Приказ выполнен!

Ж/д. станция Новобелице. 1-ый Белорусский фронт. 1943 год».

1945 год! Наконец Победа! Радости нет конца! Но вот опять нависла угроза над нашей Родиной. Отца направляют в ставку наших войск в городе Харбин, где он воевал с японцами.

И вот в 1946 году ехал молодой майор домой и остановился в Казахстане на станции Нуринская, где и встретил нашу маму Тамару Боярскую и остался здесь навсегда.

После войны он окончил Темирязевскую сельхозакадемию (заочно) по специальности «агроном» и всю свою жизнь отдал Земле, хлебу, партии и, конечно, стихам. У него их было много. Очень много было стихов про Сталина, но их он прятал. После смерти отца в 1969 году, он скончался от ран, полученных на войне, мы нашли черную кожаную папку с его стихами.

Нас у папы четыре дочери – Галина, Татьяна, Наталья и я, Зоя. А недавно мы издали книгу со стихами папы.

Мы очень гордимся своим отцом, а наши дети - дедушкой!

Среди папиных наград ордена и медали, которыми он дорожил: ордена Красной Звезды, «Священного сокровища – Япония», «Знак Почета», медали «За боевые заслуги», «За победу над Германией», «За освобождение Варшавы», «За победу над Японией», «За освоение целинных земель».

Зоя ГАРШИНА
п.Ботакара

На фото: Василий Гаршин.

**1941-1945
арасында өткен
екінші дүниежүзілік
соғыстың жалыны
өшкеніне биылғы
жылы 75 жыл
толады.**

Біз Ұлы Жеңісті ұмытпаймыз. Жеңіс күні - бул сан мындаған үрпақ үшін ортақ мереке. Бұл мереке - бейбітшілік пен қайырымдылықтың мәнгі жасампаздығын, Отаның қорғаған жауынгер солдаттар мен офицерлердің айбыны, тылдағы Жеңісті жақындаған жұмысшылардың ерлік еңбектерінің мәнгі өшпейтіндігін дәлелдейтін белгі

болып қалмақ. Біздің аталармыз бер әкелеріміздің батырлықтары мен жанқиярлықтары, олардың өз Отанына деген шекісін сүйіспеншіліктері Қазақстаның бүгінгі жауынгерлері үшін мақтан тұтарлық үлгі ғана емес, бұл бірнеше үрпақтың байланыстыратын қоғамның рухани дамуы мен ұлттық қайта өрлеуінің жоғары адамгершілік негізі.

Жеңіс күні - абыройымыз бер дандықтың мерекесі. Табандылық пен ерлік, Отанға деген сүйіспеншілік қатал соғыста Жеңіске жеткізді. Сол бір сұрашылдықтары Қазақ халқы езінің Отанына, жеріне деген патриоттық сезімін, ұлттық мақтанышын дәлелдеді. 500-ден аса жерлестеріміз, оның ішінде 96 Қазақ Кеңес Одағының Батыры атағын алды. Олар - Бауыржан Момышұлы, Талғат Бигелдинов, Сергей Луганский, Иван Павлов, Мәншук Меметова, Әлия Молдагұлова және тағы басқалары.

Жауға қарсы шайқастар барлық елді мекенде болған. Сол жылдары Қазақстан миллиондаған босқындарды өз бауырына алып, аналық мейіріммен

тәрбиеледі. Қорнекті қазақ ақыны Жамбыл Жабаев соғыс туралы көптеген өлең жырларын жазды.

Ешкім де, ешнэрсе де ұмытылақташама емес!

Соғыс - құйретуші күш. Дәл солай!

Барды жоқ ететін. Тауды жер ететін, жер бетіндегі тіршілік атаулының бері жалмап жұтатын ажал. Сол қандық кезеңді еске түсіріп, елестетін газет-журнал материалдары немесе радиотелехабарлар, кинолар аталар ерлігін мақтаныш тұта бізге жеткізеді. Ия, содан бері жарты ғасырдан астам уақыт өтсе де, ешнэрсе ұмытылған жоқ.

Ұлы Отан соғысы...

Бұл сол кездегі кеңес халқы-

ның ержүректілігі мен төзімділіктерін паш ететін, тарихта мәңгі қалатын күн. Бұл күнді соғыстың алғы шептерінде қайсарапын шайқас жүргізіп, ерліктиң сан үлгісін көрсеткен ардагерлер тойлайды. Ұлы Жеңістің 75 жылдығын тойлаганда біз ардагер аталарымыз бер апаларамызының ерен еңбегін бағалап, Отанымызың бейбіт өмір сүруіне үлкен үлес қосамыз, олардың ерліктеріне басымызың иеміз. Отанымызың бейбіт өмірі - болашағымызың жарқын таңдары. Дүние жүзінде бейбіт өмір ғана орын алсын деп тілеймін.

**Гүлжан РАХЫМҚУЛОВА,
Кекпекті ауылдық
модельді кітапханасының
ага кітапханашысы**

Ақын Д.Әлімбаевқа 170 жыл

Жыр қуған он бес жастан Доскей едім

2013 жылды атақты ақын Бұркіт Ысқақовтың қызы өзінің Доскей ақын туралы жинақ кітабына мына дастанды үақыты жетпей қалғандықтан қыстырма бет қылыш шығарыпты. Өкінішті...

Был ақынның 170 жылдық мерейтойна байланысты бұл белгісіз болған шығармасын көпшілікке құлағдар ету мақсатында жіберіп отырмын.

Мол шығармашылық мұрасы қалған жерлес ақын бабамызың аты мен заты көп насиҳаттамайтының қынжылтады-ақ.

Сіздерге ұсынып отырған «Ас» атты дастанды мен ынталы ауылының (Қарқаралы ауданы) имамы қанагат Құсайынұлы атты ағайдан (төте жазудағы қолжазбадан) көшіртіп алдым. Осы жерде дастанға сөл түсінік берсек артық болмас.

Тарихи дерек бойынша «орта жүздің шамшырағы» (Сақұлақ би) атап-нган Мұса Шорманұлының асы туралы былай делінеді: «1885 жылы шілденін 18-23-негінде дейін Шуршіт қырған сайында ас береді. Оған Семей, Ақмола тағы басқа облыстардың да қазақтары келеді. Миңдаган халық үшін көпшілік ақ күйінде жасалған іштері жиһаздалған жүзге тарта үй тігіледі. Аста 200 жылды 300 қой сойылып, 20 мындаған шелек қымыз ішілген.

Қазақтың салты бойынша ас аяқтала ең әуелі курсес болып, бәйгеге бір түйе, бір ат жөне екінші үшінші орындарға шапан жабылған. Одан соң бәйге, ат жарысы басталды. Қырық шақырым жерден шабатын жарыска 125 ат жіберіліп, 15 бәйге тігілді. Бірінші келген атқа бес түйе мен жұз жылқы, екіншігінде екі түйе мен жұз қой тағы сол сияқты 15 орынға бір түйе мен жұз аршын. Сөйтіп үлкен мырзаның асы халықтың ризашылығы мен аяқталды...»

(Шежіре. Ертіс, Баянауыл өнірі, 148 бет. Павлодар. «Дауа», «Қазақстан» 1995 ж.)

Доскей Әлімбаев осы асты өз көзімен көріп, кестелі сөзбен бедерлей білген ақының ақындығының дәлелін көрініздер деген инетпен ұсындым. Қарағандыны, кенши ісін бір жырлап Даоскейде жырласын. Осынау ақынның атын облыс орталығындағы бір мәдени мекеменің атауына лайықтаса, мерейтойға жасалған орасан сый болар еди.

**Қалиасқар ШЫНЫБЕКТЕГІ,
Ботақара кенті**

Ас

Ал Даоскей домбырасын алып қолға, Қарасын Қырымдағы оң мен солға. Халқына орта жүздің болдым таныс, Сөйлемін өншең жиын айт пен тойда.

Қырыққа менің жасым биыл келді, Қенілім құдай айдағ өлең қонды. Қайда той, қайда қызық дег жүргенде, Қаржаста Мұса мырза асы болды.

Халқына бес Мейрәмның сауын айттып, Хабарлап ылғы сабаз Шорман Шонды. Жұнісі Батыраштың тұрған лаулап, Сол жылы би атағын алған даулап Жаратты бәйге аттарын жігіт жинап, Өнші ақынга мені елден тандап.

Ешмақай болыс болған Сармантайдан, Бас қосты екі көк жау жүрісі ойран.

Кім бізден асады деген ойлары бар, Үш жүзден жиналаса да қыр мен сайдан. Бейге аты Алияның күрән тұлпар,

Жез мойын, күс қанаты нағыз сұнқар.

Диданың Қарасұры Ешмақайда,

Ас сайын Сармантайлап келіп тұрған.

Көз көрмей бәрі бекер көрінгенге,

Дүниеде қызық көп қой көргендегерге.

Шілдеде сарша тамыз сауын айтты,

Өлімдей болып қалды келмегенге.

Бұл асқа бес оядан ел жиналды,

Аллаға Қаржас елі көп сиынды.

Үлкен топ Қантарбайдың Исаы кеп,

Оларға қатар-қатар үй тіктірді.

Қоғабайдың Исаы және келіп,

Керем деп екі Исаын ел жиылды.

Қарекеден 40 кісі Қиаш келді,

Оған да қатарымен екі үй берді.

Алтайға дәулет пен бақ бірдей қонған,

Сыйлайды шаңырақ деп Киеценді.

Жұнісі Батыраштың би қайдалап,

Болсын Сармантайдың Ешмақайлап,

Оюлы оларға да екі үй берді.

Алдымен саба келді аузын байлап.

Мұрратта Батыраштай үл туда ма?

Баласы Жүніс Түсін Қудай қалап.

Киекең келген екен Құланы алып,

Кермедин тұрмайды екен зырыланып,

Түсін ат қалай сиын әкелген деп,

Сыншылар қарай берді шыр айналып.

Қақабай Алшынбайдың ол да келді,

Шүректің Қаракерін жетекке алып.

Асында Алшынбайдың жалғыз келіп,

100 жылдың бас бәйесіне кеткен алып.

Таласып Майқы-Бошан екі жақ бол,

Байлаған Қазыбек – деп алып барып.

Келіпті Ерденбайдың Қаракері,

Оның да тек қалмайтын шапқан тери.

Семейде Қара-алаға сөз айтпайды,

Сүйінер Басентін бар баласы.

Сүт ішіп, қант-кәмпіт жеп тұрады екен,

Ертісте алдыңғы атқа жоқ таласы.

Қағазбай алып келген Қөқдауылын,

Ақ сәтінмен жауыпты ат сауырын.

Кекпенен еліп кетсем азамын деп,

Сейлайді бұзғандай бол ел қауымын.

Тоқадан Түйекең келді Тайғекті алып,

Сөзінде Түйекеңнің тоқтар халық.

Бір жазда жеті келген осы Тайғек,

Бәйгесін шаптырмай-ақ кетер алып.

Тамада Сағынайдың асы болад,

Қосам дег бір жұмада сорған барып.

100 тайлақ бас бәйесін сауын айтты,

Түйекең мұны алмай тұрсын нағып.

Бұл сөзге Ақтай мырза берді жауап,

Больысқан жауап дауып сауап.

Айдағолдың Ақтайны алған дауып,

Аралас ақыл-ашу айтты жауап.

Түйекең атың келмейді демейміз біз,

Қуандық Сүйіндікпен айтады сөз.

Тамадай түйеміз көп болмаса да,

Байладық тұсақ қойдан тап екі жұз.

А

Көрнекті қазақ ақыны Жамбыл Жабаев соғыс

туралы көптеген өлең жырларын жазды.

Ешкім де, ешнэрсе де ұмытылақташама емес!